

GARI GARAIALDE

Ricardo Ugarte, Nestor Basterretxea, Felix Marañá ikastaroaren zuzendaria eta Jose Antonio Sistiaga.

Remi bakarrik falta zen

REMIGIO MENDIBURURI BURUZKO IKASTAROA. Nestor Basterretxea, Jose Antonio Sistiaga eta Ricardo Ugartek Mendiburu eta Gaur taldea ekarri zituzten gogora, anekdotez baliaturik.

Ainhoa Oñartzabal | DONOSTIA

Atzo arratsaldean 45 urte egin genuen atzera Donostiako Miramar jauregian, EHUKo Udako Ikastaroaren barnean, Hondarribiko Remigio Mendiburu eskultore handiari buruzko ikastaroan. Harekin izandako harremanaz hitz egitera bildu ziren Nestor Basterretxea eskultorea, Jose Antonio Sistiaga margolaria eta Ricardo Ugarte eskultorea. Mendiburuz gainera, Gaur taldearen sorrera, Txillida eta Oteizaren arteko tirabira, diktadura eta beste kontu asko izan ziren hizpide mahai inguru luzean. Aitona-amonon kontuak bezala, adi-adi entzun zituzten artista entzutetsu horien esanak ikastaroko ikasleek eta haien artean zeuden Mendibururen senitartekoek.

Gaur taldeko kide eta Mendibururekin 1962. urtean Hondarribian lehen erakusketa antolatu zuen Nestor Basterretxeak esan zuen inoiz ez zela iritsi Remigio Mendiburu ongi ezagutzera: «Oso desberdinak gara. Nik ez bezala, izugarritzko mai-

tasuna zion filosofiari. Filosofo alemaniarrek gustatzen zitzaizkion». Filosofiarekiko atxikimendu horrek Mendibururen izaera primitiboarekin talka egingen zuen, Basterretxearen irudiko: «Zuhaitzaren gainean egiten zuen lo, hegazti guztien izeinak zekizkien... oso primitiboa zen». haren obra ere halakoa dela uste du Basterretxeak, eta barrutik kanpora eginikoa omen da: «Muinetik abiatuak sortzen ziren formekin kanporantz egiten zuen lana». Horrek izugarritzko indarra sortzen zuela eta aurretik sumatu ezin diren ondorioak lortzen zituela dio Basterretxeak Mendibururen lanaren gainean.

Euskararen dimentsioa

Mendiburu ez ulertzeko arrazoia hizkuntza izan zitekeela argitu zuen Basterretxeak: «Euskararen dimentsioan bizi zen. Hala, bi lagun talde zituen; euskaldunena eta erdaldunena. Euskararen muga ikusezin horregatik ez nuen lortu harekin harreman zuzenagoa izatea». Mendiburu «oso euskalduna» eta originala zen, haren ustez.

Jose Antonio Sistiaga margolariarentzat txirotasunaren artista zen Mendiburu: «Eskulturak egiteko akazien sustraiak zabortegetatik hartzen zituen, eta guk lagundu egiten genion». Txirotasun horrek sormena areagotzen laguntzen zion, Sistiagaren irudiko.

Margolarizarentzat, pentsatzen duten eta pentsatzen ez duten pertsonak daude mundu honetan, «eta gu pentsatzen genuen artista talde bat ginen». Besteak beste, sormena galarazten duten egiturei buruz eta «geure buruz beste egitera gonbidatzen gaituen gizarte neoliberalari buruz» askotan eztabaidatzen omen zuten berak eta Mendiburuk.

Hondarribiko eskultoreari buruzko azalpenekin bukatzeko, hark egiten zuen «formaren antropologia eskultorikoa» aintzat hartzekoa dela esan zuen Ricardo Ugarte eskultoreak.

Gaur taldearen garrantzia

Mendibururen gogoetek hura bizi izan zen garaia eta gertarek eman zien bide. Gaur euskal

ESANAK

NESTOR BASTERRETXEA

Eskultorea

«Euskararen muga ikusezinagatik ez nuen lortu harekin harreman zuzenagoa izatea»

J. ANTONIO SISTIAGA

Margolaria

«Txirotasunaren artista zen Mendiburu. Horregatik, izugarritzko sormena zuen»

RICARDO UGARTE

Eskultorea

«Izadiaren formaren antropologia eskultorikoa egiten zuen»

IKASTAROA

Mendibururen obra eta garaia azterketa

Atzoko mahai inguruaren aurretik, Felix Marañá ikastaroaren zuzendariak, Pedro Manterola irakasleak eta Carlos Aurtenetxe idazleak eman zituzten Remigio Mendiburu eskultorea hobeto ulertzeko laguntzeko hainbat zertzelada. Haren obraren azalpenaren bitartez biluzi zuten Mendiburu gizona. Haren lana eta pertsona izadia bera dela nabarmendu zuten.

Atzo hasitako *Remigio Mendiburu: devenir y origen. Naturaleza, etnografía y renovación formal en la escultura contemporánea* ikastaroko bigarren eguna izango da gaurkoa. Juan Pablo Huerteros kazetari eta ikastaroaren zuzendarietako baten hitzaldiak artista bizi izan zen garaia ekarriko dute gogora. Gero, Rafael Serra Bartzelonako irakasleak hartuko du hitza, eskultorearen arkitektura lanei buruz jarduteko. Izan ere, baditu hainbat lan arkitektoniko. Horren ondotik, Juan San Martín euskaltzainaren txanda izango da. Hark Mendibururen obraren sormen originala izango du hizpide. Besteak beste, artistak euskal eskultura garaikideari eginiko ekarpenaz ariko da. Gabriel Intsausti irakasleak, berriaz, artistaren lan prozesuaren nondik norakoak azalduko ditu bihar goizeko hitzaldian.

Goizeko lau hitzaldi horien ostean, arratsaldeko 17:00etan, Pedro Sota zinema zuzendariaren *Nortasuna* (1975) filma eskainiko dute Miramar jauregian. Film hori Remigio Mendiburu artista eta gizonaren lekukotasun paregabea da.

artista entzutetsuek —tartean atzoko mahai inguruan parte hartu zutenek— 1966an sorturiko taldeari buruz aritu ziren luze eta zabal. «Normala zen horrelako talde bat eratzea», azaldu zuen Basterretxeak: «Oso ongi etorri zitzaigun gure artean ezagutu eta esperientziak trukatzeko». Pena Oteiza eta Txillidaren arteko eztabaidagatik taldea bertan behera uztea izan omen zen: «Europar erakusketak antolatzeke aukera galdu genuen». Orduan eginiko bereizketak gaurdaino iraun duela gaineratu zuen. Abagune hartan Barandiaran galeriak izan zuen zeregin garrantzitsua nabarmendu

zuen Ugarte eskultoreak: «Abangoardia berreskuratu eta haize berriak ekarri zituen artearen mundura».

Baina talde gisa egin zuten lana garrantzitsua izan arren, hura bezain nabarmengarria izan da atzo bildu ziren artisten irudiko banaka eginiko lana. «Euskaldun onak legez, oso gureak, barnerakoiak izan gara. Oso independenteak», esan zuen Basterretxeak.

Gertaera politikoak, pasadizoak... 60ko hamarkada gaur egungoa balitz bezala mintzatu ziren hiru euskal artista handiak. Mendiburu bakarrik falta zitzairen.